

Internasyunal nga Tribunal sang Pumuluyo: Pagpasabat sa mga krimen sa inaway batuk sa pumuluyong Pilipino

INTERNATIONAL
PEOPLES TRIBUNAL

Ginpaguwa ang pamangkot-sabat nga ini para ipaathag ang mga nagapanguna nga natukiban, ebidensya kag mga proseso sang Internasyunal nga Tribunal sang Pumuluyo Batuk sa mga Krimen sa Inaway sa Pilipinas. Ang tribunal nagtipon sadtong Mayo 2024 sa Brussels, Belgium, para sabton ang mga seryoso nga akusasyon sang mga krimen sa inaway (*war crimes*) kag paglapas sang internasyunal nga makatawo nga laye (*international humanitarian law* ukon IHL) nga natabo sa Pilipinas. Ang mga masunod nga pamangkot kag sabat nagatuyo nga maghatag sang maathag kag malip-ot nga paghagpag sang mga kongklusyon sang *tribunal* kag ang konteksto sang pamatbat sini.

Ano ang Internasyunal nga Tribunal sang Pumuluyo (International People's Tribunal, IPT) Batuk sa mga Krimen sa Inaway sa Pilipinas?

Ang IPT isa ka *tribunal* nga nagatuyo nga sabton ang mga akusasyon sang krimen sa inaway kag paglapas sa IHL sa Pilipinas. Ini nagtipon sadtong Mayo 17-18, 2024, sa Brussels, Belgium, para ipaguwa ang mga natukiban kag kongklusyon sini.

Sin-o ang mga akusado sa *tribunal* nga ini?

Ang mga akusado amo sila Pangulo Ferdinand Romualdez Marcos Jr, anay Pangulo Rodrigo Roa Duterte, ang Gobyerno sang Republika sang Pilipinas, Pangulo Joseph R. Biden, kag ang Gobyerno sang United States.

Ano ang mga akusasyon batuk sa mga akusado?

Pila sa mga akusasyon amo ang:

- Pagpatay kag masaker sa mga sibilyan.
- Pagkuot, pagpaantus, kag iban pa nga kapintas, indi makatawo, kag mapang-ulipon nga pagtrato.
- Pag-atake batuk sa mga sibilyan kag mga kagamitan sibilyan.
- Pugos nga pagpalayas sang mga sibilyan.
- Mga hulag ukon pamahog sang bayolensya nga nagatuyo nga magsabwag sang kahadlok sa sibilyan nga populasyon.
- Pagbalabag sang mga makatawo nga bulig (*humanitarian aid*).
- Paggamit sang mga pamaagi kag mga pamaagi sa inaway nga patarasak, nagadulot sang sobra nga kahalitan ukon indi kinahanglanon nga pag-antus, ukon nagadulot sang lapnagon nga pangmalawigon kag malala nga kahalitan sa kinaiyahan.

Ano nga klase sang mga ebidensya ang ginhapag sa *tribunal*?

Kalakip sa mga ginhapag nga ebidensya ang:

- Mga oral (hambal) nga testimonya: Ginpamatian sang *tribunal* ang testimonya halin sa 15 ka saksi, walo sa mga ini personal nga testi-

monya samtang ang pito sa pamaagi nga pagsaysay sa porma nga bidyo. Onse sa ila mga biktima ukon kapamilya ukon kaupod sang mga biktima, samtang apat mga eksperto ukon *resource person*.

- Mga testimonya sang mga biktima kag ila kapamilya: Ginpamatian ang mga testimonya sang mga nakasalbar nga biktima kag ila mga kapamilya nga naapektuhan sang bayolensya nga naghapag sang mga *first-hand report* sa mga makasiligni nga ginhimo sa ila.
- Mga testimonya sang mga eksperto kag *resource person*: kalakip diri ang testimonya sang pila ka mga propesyunal nga naghatag sang konteksto kag pag-analisa sa mga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung kag IHL sa Pilipinas, santo sa ila pagtuon kag pagpanalawsaw.
- Mga nasulat nga ebidensya: Kalakip diri ang mga *affidavit*, nakasulat nga pahayag, mga sulat at iban pa nga dokumento nga naga-unod sang mga panaysayon sang mga biktima kag saksi.
- Mga publikasyon kag report: Lain-lain nga report, publikasyon kag resolusyon ang gin-sumite sa *tribunal* para suportahan ang mga akusasyon kag maghatag sang mas masangkad nga konteksto sang sitwasyon sa Pilipinas.

Multimedia evidence: Mga litrato, *audio* kag *video recording* nga ginhapag agud suportahan ang mga testimonya kag maghatag sang biswal kag auditory nga ebidensya sang mga paglapas.

Ano ang mga mayor nga napamatud-an sang *tribunal*?

Napamatud-an sang tribunal nga:

- Ang inaway sa tunga sang Gobyerno sang Republika sang Pilipinas (GRP) kag sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) isa ka lehitimo nga armadong inaway sa idalum sang internasyunal nga mga laye.
- Ang GRP kag NDFP pareho nga obligado nga magsunod sa IHL kag mga laye sang tawhanon nga kinamatarung.
- Ang mga operasyon kontra-insurhensya sang GRP may kinaiya sang sulit-sulit nga pag-atake batuk sa mga sibilyan, ekstra-hudisyal nga pagpatay, patarasak nga pagpamomba, pugos nga pagpalayas, kag iban pa nga paglapas.
- Ang GRP nagapatigayon sang wala patugsiling nga pagpatay, bayolensya sa personal nga dignidad, kag wala sang respeto nga pagtrato sa mga nadakpan ukon napilasan nga hangaway.

- Ang mga indibidwal kag organisasyon nga gina-suspetsuhan nga may kaangtanan sa NDFP ginalagas paagi sa mga pagkuot, *enforced disappearances*, arbitraryo nga pag-aresto kag sa pila ka kaso pagpatay ukon liki-dasyon.

- Ang US nagahatag sang higante nga suporta sa GRP paagi sa pagdirihir sa mga operasyon, paghanas kag pag-arnas sa ila sa pagpatuman sang kampanya kontra-insurhensya gani imbolbado ini sa mga paglapas.

Ano ang nangin pamatbat sang *tribunal*?

Ang *tribunal unanimous* sa pamatbat sa mga akusado nga NAKASALA SA TANAN NGA MGA AKUSASYON sang krimen sa inaway kag paglapas sa internasyunal nga makatawo nga laye nga amo ang nasiling sa aksusasyon (*indictment*).

Ano ang mga masunod nga tikang pagkatapos sang pamatbat?

Ang *tribunal* magapaguwa sang bug-os nga desisyon nga naga-unod sang mga detalyado nga natukiban kag padayon nga sundan ang sitwasyon sa Pilipinas. Ang mga kopya sang pamatbat ipadala sa mga akusado kag ibalhag para sa lain-lain nga internasyunal nga mga institusyon kag interesado nga partido.

Kanday sin-o ang mga hurado sa *tribunal* nga ini?

Ang panel sang mga hurado ginalakipan nanday:

- Si **Lennox Hinds** ang nagapanguna nga hurado. Siya isa ka kilala nga abogado kag propesor sang laye nga may masangkad nga inagihan sa pangkalibutanon nga laye sang tawhanon nga kinamatarung. Si Hinds kalakip sa madamo nga matingkad nga kaso kag may reputasyon sa pagsakdag sang sibil nga kinamatarung. Nagserbe siya nga abogado ni Nelson Mandela sa United States kag naghulag bilang abogado sang gobyerno sang South Africa, African National Congress sang South Africa, kag sang South West Africa People's Organization sang Namibia. Siya ang permanente nga tiglawas sa United Nations para sa International Association of Democratic Lawyers. Sadtong 1998, ginpili siya sang UN bilang nagapanguna nga abogado nga nagatiglawas sa mga akusado sa International Criminal Tribunal para sa Rwanda nga gin-akusahan

sang henosidyo, mga krimen batuk sa katawhan sa kalibutan, kag iban pa nga seryoso nga paglapas sa IHL. Siya isa sa pila ka abogado sa United States nga napili sang United Nations agud makaupod sa panel sang mga abogado sang depensa.

- Si **Suzanne Adely** presidente sang National Lawyers Guild (NLG) kag kilala nga abogado sa pamugon kag tawhanon nga kinamatarung. Kilala siya nga nagasakdag sang kinamatarung sang mga mamumugon kag para sa sosyal nga kinamatarung.

- Si **Severine De Laveleye** katapo sang parlyamento sang Belgium kag eksperto nga propesyunal sa laye nga may bakgawnd sa pangkalibutanon nga laye kag tawhanon nga kinamatarung. Siya kalakip sa lain-lain nga internasyunal nga *tribunal* kag mas kilala nga tigsakdag sang mga makatawo nga isyu.

- Si **Julen Arzuaga** katapo sang parlyamento sang gobyerno sang Basque kag abogado sang tawhanon nga kinamatarung kag aktibista nga may kasaysayan sa pagpangapin sang mga kinamatarung sang mga ginapigos nga pumuluyo. Siya may manggaran nga bakgawand sa ad-bokasiya nga ligal kag dokumentasyon sang tawhanon nga kinamatarung.

- Si **Joris Vercammen** isa ka sadto pari kag propesor sa Old Catholic Seminary sang University of Utrecht. Sa iya pakig-relasyon sa Iglesia Filipina Independiente, ginsuportahan ni Vercammen ang hinun-anon sa kalinong sa tunga sang GRP kag NDFP sa sobra sa duha ka dekada. Aktibo siya sa mga hambalanon sang pagsakdag sang tawhanon nga kinamatarung.

Ginhanda sang:
Departamento sa Impormasyon
Partido Komunista sang Pilipinas

Hunyo 2024